

Nr 4.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående grunder för kristillägg åt statliga befattningshavare m. fl.; given Stockholms slott den 4 januari 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till grunder för kristillägg åt statliga befattningshavare m. fl. under budgetåret 1946/47 samt anför därvid följande.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 180 beslöt 1944 års riksdag (skr. nr 188), att kristillägg till statliga befattningshavare och pensionärer m. fl. under tiden från och med andra kvartalet 1944 till och med första kvartalet 1945 skulle utgå med 16 procent, så länge levnadskostnadsindex uppgick till talet 152 eller däröver men understeg 160. Vid en *stegring* av index till eller över 160 skulle ett ytterligare tillägg på 5 procent utgå. Detta skulle sedermera kvarstå, så länge index höll sig över 152. Till skillnad från kris-

tillägget i övrigt — vilket, liksom tidigare, skulle beräknas på samma underlag som det rörliga tillägget, alltså på ett lönebelopp av högst 900 kronor och ett pensionsbelopp av högst 500 kronor för månad — skulle tillägget å 5 procent icke utgå i förhållande till högre lönebelopp än 500 kronor för månad. Vid en *nedgång* av levnadskostnaderna under 152 skulle det 16-procentiga kristillägget kvarstå oförändrat, tills index sjunkit till talet 140, då en omprövning av kristilläggen skulle äga rum. Den ändring av kristilläggen, som omprövningen kunde föranleda, förutsattes skola vinna tillämpning från det kvartalsskifte, då index nådde denna gräns.

För att tillgodose önskemålet om full indexmässig överensstämmelse med de regler, som avtalats på den allmänna arbetsmarknaden, där de rörliga tilläggen reglerats med utgångspunkt från 1914 års levnadskostnadsserie, skulle tillika följande kompletterande föreskrifter gälla. Om vid stegring av levnadskostnaderna talet 249 i nämnda serie komme att noteras före indextalet 160 i 1935 års serie, skulle de statsanställdas kristillägg i vart fall höjas från och med den månad, då lönehöjningen på den allmänna arbetsmarknaden skedde. Vid därefter inträdande nedgång i levnadskostnaderna skulle i fråga om 5-procentstilläggets bortfallande motsvarande hänsyn tagas till tidpunkten för inträffandet av indextalet 237 i 1914 års serie. Om vid fortsatt nedgång av levnadskostnaderna talet 220 i samma serie komme att noteras före indextalet 140 i 1935 års serie, skulle omprövningen av kristilläggen äga rum redan då så skett, dock med iakttagande av att den eventuella ändringen av kristilläggen skulle vinna tillämpning först från och med andra månaden efter det kvartalsskifte, då indextalet 220 noterats.

Med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 252 beslöt 1945 års riksdag (skr. nr 165), att de av 1944 års riksdag beslutade kristilläggsgrunderna skulle vinna tillämpning även under tiden från och med andra kvartalet 1945 till och med andra kvartalet 1946.

Bestämmelser rörande kristillägg för tiden 1 april—31 december 1945 ha med stöd av 1945 års riksdags beslut utfärdats genom kungörelserna den 27 april 1945, nr 137, den 20 juli 1945, nr 563, och den 19 oktober 1945, nr 676.

Under den nyss angivna delen av nu gällande regleringsperiod ha levnadskostnaderna hållit sig praktiskt taget oförändrade; indextalet i 1935 års serie stod i periodens början vid talet 155, sjönk den 1 juli 1945 till 154 och steg sedan den 1 oktober samma år till 155. Kristilläggen ha sålunda under perioden utgått oförändrade efter 16 procent.

Jag har tidigare denna dag framlagt förslag till proposition angående provisorisk förbättring av löneställningen för vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. I detta förslag förutsättes, bland annat, att kristillägg under budgetåret 1946/47 skall utgå enligt oförändrade grunder. Jag förordar nu, att förslag avlåtes till riksdagen, att gällande kristilläggsgrunder skola vinna fortsatt tillämpning under nämnda budgetår beträffande såväl befattningshavare som pensionärer.

I fråga om kristilläggens bestridande torde följande böra gälla. För affärsverken torde kristilläggen liksom under innevarande budgetår få bestridas

från de medel, av vilka dessas utgifter i övrigt bestridas. Vid bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen, försäkringsinspektionen och statens pensionsanstalt samt för stuteriväsendet och luftfartsfonden torde kristilläggskostnaderna böra bestridas från särskilda poster i respektive verks och inrättnings stater. För präster samt prästerliga tjänste- och familjepensionärer torde vederbörliga kristillägg utgå ur kyrkofonden jämlikt lagen den 23 november 1934 (nr 544) om dyrtidstillägg åt präster. Beträffande lärare vid folkhögskola åligger det vederbörande huvudman att bestrida utgifterna för kristillägg mot åtnjutande av statsbidrag enligt kungörelsen den 5 september 1942, nr 801. I övrigt torde kristilläggen liksom hittills böra utgå från särskilt anvisade anslag under de olika huvudtitlarna. Förslag om dessa anslag framställas av vederbörande departementschefer vid anmälan av huvudtitlarna i årets statsverksproposition.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att kristillägg må under budgetåret 1946/47 utgå enligt av mig i det föregående angivna grunder,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet,

dels ock besluta, att utgifterna för kristillägg, i den mån de icke skola utgå ur kyrkofonden eller avse befattningshavare hos bank- och fondinspektionen eller sparbanksinspektionen samt därest annat ej föränledes av fastställda statsbidragsgrunder, skola för budgetåret 1946/47 bestridas: beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar samt befattningshavare hos försäkringsinspektionen och statens pensionsanstalt ävensom befattningshavare med avlöning från luftfartsfonden från de medel, av vilka verkets eller institutionens utgifter i övrigt bestridas, beträffande befattningshavare vid statens hingstdepåer och stuteri samt å lantbruksstyrelsens stuteribyrå från det anslag, varav vederbörandes lön utgår, samt i fråga om andra befattningshavare och pensionärer från de anslag å riksstaten, som äro avsedda för kristillägg.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skiöld.